

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman postiliiton yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle Maailman postiliiton yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 91/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Inka Näkkäläjärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Jukka Kaakkola, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- lakimies Päivi Rokkanen, Posti Oy

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenne- ja viestintävirasto

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Maailman postiliiton yleissopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Maailman postiliiton muutossopimukset annetaan uusina yleissopimuksina. Niillä korvataan kokonaisuudessaan aiemmat voimassa olevat sopimukset. Euroopan unionin oikeuden näkökulmasta kyseessä on sekasopimus, johon sisältyy sekä Euroopan unionin että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä.

Sopimukseen tehdyt muutokset koskevat pääasiassa jäsenmaiden nimettyjen operaattoreiden toimintaa. Osa voimassaolevista määräyksistä sisällytettiin muuttumattomina sopimukseen ja vain osaan artikloista tehtiin muutoksia. Monet muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ilman erityisiä käytännön vaikutuksia. Suomi ehdotti sopimukseen kolmea uutta varaumaa, jotka hyväksyttiin Abidjanin kongressissa vuonna 2021. Eduskunnalta pyydetään hyväksyntää 20 artiklaa koskevalle varaumalle, joka kuuluu lainsäädännön alaan.

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2022 vp

Yleissopimuksen on tarkoitus tulla pääosin kansainvälisesti voimaan 1.7.2022. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Yleissopimuksen on tarkoitus tulla pääosin kansainvälisesti voimaan 1.7.2022. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

(2) Esityksessä ehdotetaan Maailman postiliiton yleissopimukseen Suomen osalta kolmea uutta varaumaa, joista artiklaa 20 koskeva varauma antaisi nimetyille operaattorille eli Postille jatkossa oikeuden periä maksu myös niiden lähetysten tullille esittämisestä ja tullauksesta, joista ei ole peritty tullia tai muita vastaavia maksuja. Ehdotettu varauma laajentaisi siten Postin oikeutta periä erillinen käsittelymaksu, suuruudeltaan tällä hetkellä 2,90 €, kaikkiin lähetyksiin, jotka menevät tullitarkastukseen riippumatta siitä, onko lähetyksestä maksettava tullia vai ei.

(3) Jos Postin oikeutta käsittelymaksun veloittamiseen esityksen mukaisesti edelleen laajennetaan, on saadun selvityksen mukaan oletettavaa, että kuluttajien tyytymättömyys Postin käsittelymaksua kohtaan tulee jatkossakin nousemaan esille. Se, että maksuista pyritään tiedottamaan kuluttajille etukäteen, on sinänsä tärkeää, mutta on todennäköistä, että kuluttajat tulevat kyseenalaistamaan myös käsittelymaksun aiheellisuuden.

(4) Toisena seikkana, jonka osalta asiantuntijakuulemisessa suhtauduttiin varauksellisesti ehdotettuun sääntelyyn, on se, että sääntely asettaa toimijat, eli tässä tapauksessa Postin ja sen kanssa kilpailevat kuriiriyhtiöt, erilaiseen asemaan markkinoilla palveluja hinnoiteltaessa. Vaikka Postin käsittelymaksu on melko pieni, voivat tällaiset vain yhtä toimijaa koskevat lisämaksut olla kuitenkin haitallisia tasapuolisten kilpailuolosuhteiden kannalta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yleispalveluperiaate asettaa Posti Oy:lle velvoitteita, joita ei muilla toimijoilla ole. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että yleispalveluoperaattori voi toimia kilpailluilla kansainvälisillä pakettimarkkinoilla mahdollisimman tasapuolisesti kansainvälisten, puhtaasti markkinaehtoisesti toimivien toimijoiden kanssa. On kuitenkin tärkeää, että tilannetta seurataan mahdollisten kilpailua vääristävien ilmiöiden varalta ja että tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin niiden korjaamiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2022 vp

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 91/2022 vp tarkoitetun yleissopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan ja tehtäväksi hallituksen esityksessä tarkoitettun varauman.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 91/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 8.9.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker